



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia stycznia 2010 r.

**Pani
Monika Krzyżanowska
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
Weterana Walki i Pracy
w Radomiu**

LWA-4112-08-01/2009
S/09/013

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Domu Pomocy Społecznej Weterana Walki i Pracy w Radomiu (zwanym dalej Domem bądź DPS) kontrolę w zakresie zabezpieczenia potrzeb osób niepełnosprawnych przebywających w DPS.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 24 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zabezpieczenie potrzeb osób niepełnosprawnych przebywających w Domu Pomocy Społecznej Weterana Walki i Pracy w Radomiu, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

1. Decyzją nr 17/2008 Wojewody Mazowieckiego z dnia 17 grudnia 2008 r. Gmina Miasta Radomia uzyskała zgodę na prowadzenie DPS dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych, na czas nieokreślony. W decyzji podano, że placówka osiągnęła warunki umożliwiające świadczenie usług na poziomie standardu określonego w

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

*rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej*².

Kontrola NIK potwierdziła zapewnienie przez DPS właściwych warunków bytowych określonych w § 6 ust. 1 cyt. *rozporządzenia*, a mianowicie:

- budynki i ich otoczenie pozbawione były barier architektonicznych, w pawilonach były windy, funkcjonował system przyzywowo-alarmowy i system alarmowo-przeciwpożarowy;
- DPS posiadał pokoje mieszkalne jedno i dwuosobowe spełniające normy powierzchniowe i normy wyposażenia wewnętrznego;
- DPS posiadał właściwe pomieszczenia ogólnego użytku: trzy pokoje dziennego pobytu, jadalnię, gabinet medycznej pomocy doraźnej, pomieszczenia do terapii zajęciowej i rehabilitacyjnej, kuchnię z zapleczem i kuchenki pomocnicze, pralnię i suszarnię, palarnię, pokoje gościnne, miejsce kultu religijnego oraz punkt fryzjerski;
- w pawilonach mieszkalnych znajdowały się pomieszczenia magazynowe z zapasami, artykułów sanitarnych i higienicznych, pościelą, kocami oraz niewielkimi ilościami odzieży;
- liczba osób personelu opiekuńczego w DPS była zgodna z normami określonymi w § 6 ust. 2 ww. *rozporządzenia*.

W wyniku oględzin pomieszczeń mieszkalnych i wyposażenia osób skarżących (Urszuli i Jana P.) stwierdzono, że dysponowali oni dwupokojowym mieszkaniem z kuchnią i łazienką, spełniającym wszystkie wymogi określone w rozporządzeniu w zakresie powierzchni, wyposażenia, stanu technicznego i czystości. Oględziny innych pokoi mieszkańców DPS potwierdziły ich dobry stan techniczny oraz zapewnienie co najmniej jednego pokoju dla każdego mieszkańca.

2. W zakresie świadczenia usług na rzecz mieszkańców DPS wypełnił warunki określone w § 2 *rozporządzenia* powołując zespoły terapeutyczno-opiekuńcze oraz opracowując indywidualne plany wsparcia mieszkańców. Stosownie do § 5 ust. 1 *rozporządzenia* zapewniał mieszkańcom trzy posiłki dziennie, opiekę medyczną, usługi pielęgnacyjne i terapeutyczne oraz dostępność w zakresie potrzeb religijnych i kulturalnych.

Uwagi NIK w zakresie świadczonych przez DPS usług dotyczą:

- braku w statucie i regulaminie organizacyjnym DPS odpowiednich zapisów określających uprawnienia mieszkańców do świadczeń w zakresie odzieży i obuwia oraz higieny

² Dz. U. Nr 217, poz. 1837

osobistej stosownie do zapisów § 6 ust. 1 pkt 7 i 8 *rozporządzenia*. Stwierdzono, że mieszkańcy Domu nie znali swoich uprawnień w tym zakresie. Stosowanie przez DPS zasady polegającej na zaopatrywaniu w odzież i obuwie oraz środki czystości na wniosek mieszkańców, przenosiło obowiązek określenia tych potrzeb z personelu na mieszkańców, którzy, jak stwierdzono, spotykali się z odmową realizacji ich wniosków z uwagi na brak środków finansowych. DPS nie przeprowadził kompleksowego badania potrzeb mieszkańców w zakresie odzieży, obuwia i środków higienicznych i nie określił norm przydziału tych środków dla poszczególnych mieszkańców z uwzględnieniem możliwości ich zakupu ze środków własnych mieszkańców. Stwierdzono, że w magazynach przy pawilonach mieszkańców znajdowały się znikome ilości odzieży i środków higienicznych, brak było obuwia zimowego i odzieży zimowej zewnętrznej;

- braku możliwości refundacji części kosztu leków, w ramach limitów NFZ, zakupionych samodzielnie przez mieszkańców w aptekach. Stosowany w DPS system dystrybucji i refundacji kosztów leków dotyczył tylko leków zakupowanych centralnie przez DPS, co ograniczało swobodę w tym zakresie mieszkańców Domu;
- mało urozmaiconych posiłków, w szczególności w zakresie ilości i rodzaju stosowanych w posiłkach warzyw i owoców. Stwierdzono, że w opracowanych jadłospisach jak i w badanym podczas kontroli wyżywieniu w znikomej ilości występowały warzywa i owoce do śniadania i kolacji. W magazynach przy kuchni stwierdzono tylko niewielkie zapasy cebuli i marchwi. Uwagi wskazujące na brak warzyw i owoców wnosili również niektórzy mieszkańcy Domu – na 5 spytanych 3 nie było zadowolonych z jakości i ilości wydawanych posiłków. W trakcie oględzin podczas kontroli stwierdzono, że śniadanie obejmowało: zupę mleczną, płatki kukurydziane, dużą ilość chleba w plastrach (8-10 sztuk), biały ser, około 1 dag masła roślinnego, dużą bułkę słodką, 3 plasterki wędliny (kiełbasa podsuszana) i herbatę w dzbanach – nie podano warzyw i owoców;
- określenia w budżecie DPS niskiej kwoty wydatków na wyżywienie. W planie na 2009 r. przewidziano wydatki na wyżywienie w kwocie 518 300 zł co stanowiło 7,76 % budżetu (6 678 669 zł), przy równoczesnych wydatkach na płace i pochodne 4 859 280 zł (73 % budżetu). Dzienna norma żywieniowa przypadająca na mieszkańca wynosiła 7,10 zł (200 mieszkańców). W procesie planowania wydatków DPS nie przejawiał inicjatywy w staraniach o podwyższenie normy żywieniowej. Nie składał w tym zakresie odpowiednio umotywowanych wniosków do Prezydenta Miasta Radomia lub do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu (MOPS).

3. W 2009 r. DPS zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*³ realizował i rozliczał odpłatność mieszkańców za pobyt. Decyzje o wysokości odpłatności podejmował, w imieniu Prezydenta Miasta Radomia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ustalając je w wysokości 70 % dochodów mieszkańca DPS. Wpłaty z tytułu odpłatności wnoszono przez ZUS poprzez potrącenie 65% ze świadczeń emerytalnych lub rentowych mieszkańców i uzupełniano gotówką przez wpłaty mieszkańców na konto DPS.

W tym zakresie stwierdzono, że DPS nie wypełnił prawidłowo swoich obowiązków określonych w § 5 ust. 1 pkt 3 lit. j) i k) *rozporządzenia z dnia 19 października 2005 r. w zakresie wspomożenia skarżących* Urszuli i Jana P., po wykazaniu ich zadłużenia w 2009 r. z tytułu 5 % brakującej odpłatności za pobyt (po przelaniu 65 % świadczenia przez ZUS) oraz przy ich staraniach o umorzenie tej zaległości. Zgodnie z ww. przepisami obowiązki wspomagające DPS powinny polegać na „*zapewnieniu przestrzegania praw mieszkańców domu oraz dostępności do informacji o tych prawach (...) sprawnym wnoszeniu i załatwianiu skarg i wniosków mieszkańców domu*”. DPS nie wyjaśnił skarżącym, że mają możliwość złożenia wniosku do Prezydenta Miasta Radomia o częściowe lub całkowite zwolnienie z opłaty za pobyt, stosownie do postanowień art. 64 *ustawy o pomocy społecznej*.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Opracowanie zasad zaspokajania potrzeb bytowych mieszkańców DPS w zakresie odzieży, obuwia, środków higienicznych z określeniem należnych mieszkańcom przydziałów tych środków, stosownie do przepisów § 6 ust. 1 pkt 7 i 8 *rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r.*
2. Podjęcie starań w celu zwiększenia wysokości normy żywieniowej oraz wzbogacenia posiłków o warzywa i owoce.
3. Wsparcie Urszuli i Jana P w ich staraniach o obniżenie odpłatności za pobyt w DPS.

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Dyrektor o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.

Zgodnie z treścią art. 61 ust.1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o których mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. Adresat,
- 2.a/a